

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารสาขาวัฒนธรรม พ.ศ. 2522-2529 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับผู้เขียน เนื้อหาของบทความ และแหล่งอ้างอิง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทความจากวารสารวัฒนธรรมไทย จำนวน 96 ฉบับ (668 บทความ) เมืองโบราณ 29 ฉบับ (255 บทความ) และศิลปวัฒนธรรม 86 ฉบับ (1028 บทความ) รวมทั้งสิ้น 211 ฉบับ (1951 บทความ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากบทความ 1951 บทความ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530 จนถึงเดือน มีนาคม 2531 ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียน เนื้อหาของบทความ ลักษณะการเสนอบทความจากบทความในวารสารวัฒนธรรมไทย เมืองโบราณ และศิลปวัฒนธรรม
2. วิเคราะห์คุณวุฒิของผู้เขียน และประเภทของแหล่งอ้างอิง
3. วิเคราะห์เนื้อหาบทความโดยใช้บัญชีคำใน Unesco Thesaurus
4. นำแบบบันทึกข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูล แยกแยะความถี่ และหาค่าร้อยละ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น

3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนบทความ ประกอบด้วย ชื่อผู้เขียน วุฒิการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่การงาน
- ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทความ ประกอบด้วยลักษณะการเสนอบทความ ภาพประกอบและ เนื้อหาของบทความ
- ตอนที่ 3. ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งอ้างอิง ประกอบด้วยลักษณะและประเภทของ แหล่งอ้างอิง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบบันทึกข้อมูล แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นจึงนำมาทดสอบบันทึกข้อมูลและแก้ไขปรับปรุง แบบบันทึกข้อมูลได้แสดงไว้ในภาคผนวก ก.

การวิเคราะห์คุณภาพของผู้เขียน

คำว่า "คุณภาพ" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หน้า 190 ให้นิยามไว้ว่า "ความดี ความสามารถที่เหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่"

ในการวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์ความเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของผู้เขียน โดยพิจารณาเฉพาะ คุณวุฒิทางการศึกษา และคุณวุฒิจากตำแหน่งหน้าที่การงานที่สัมพันธ์กับ เนื้อหาของบทความที่เขียน และตีพิมพ์ในวารสารที่เป็นประชากรในการวิจัย โดยใช้หลักในการพิจารณาจากเกณฑ์ข้อใด ข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ผู้เขียนได้รับปริญญาตรงกับ เนื้อหาของบทความที่เขียน
2. ผู้เขียนมีตำแหน่งหน้าที่การงานสัมพันธ์กับ เนื้อหาของบทความที่เขียน

การวิเคราะห์เนื้อหาของบทความ

คู่มือที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ Unesco Thesaurus * ซึ่งเป็นบัญชีคำที่ได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานในระบบค้นคืนสารสนเทศด้วยคอมพิวเตอร์ของยูเนสโก คู่มือนี้ประกอบด้วยบัญชีคำทั้งสิ้น 8,500 คำ แบ่งออกได้เป็นหมวดใหญ่ ๆ ดังนี้

A	ทั่วไป (General Section)
B/H	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology)
B01/39	ศาสตร์แห่งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science of Science and Technology)
B40/90	คณิตศาสตร์ (Mathematical Sciences)
C00/69	ฟิสิกส์ (Physical Sciences)
C70/99	อวกาศ (Space Sciences)
D	ธรณีวิทยา (Earth Sciences)
E	สภาวะแวดล้อม (Environmental Sciences)
F	วิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Life Sciences)
G	เทคโนโลยี (Technology)
H	สหสาขาวิชา (Interdisciplinary Science and Technology)
J	การศึกษา (Education)
K/S	สังคมศาสตร์ (Social Sciences)
K	สังคมศาสตร์ (Social Sciences (General))
L	รัฐศาสตร์ (Political Science)
M	กฎหมาย (Law)

* Unesco Thesaurus
Indexing and Retrieval
Social Science

A Structured List of Descriptors for
Literature in the Field of Education, Science,
and Communication, Compiled by Jean Aitchison.

N	เศรษฐศาสตร์ (Economics Finance)
P	พฤติกรรมศาสตร์ จิตวิทยา (Behavioural Sciences, Psychology)
Q05/44	การบริหาร (Administrative Sciences)
Q45/99	แรงงานและการจ้างงาน (Labour and Employment)
R	สังคมวิทยา (Sociology)
S	มนุษย์กับสภาวะแวดล้อม (Human Environment)
T/X	วัฒนธรรมและมนุษยศาสตร์ (Culture and Humanities)
T	วัฒนธรรม (Culture (General))
U	ประวัติศาสตร์และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (History and Associated Studies)
V	ปรัชญา จริยศาสตร์ และศาสนา (Philosophy, Ethics and Religion)
W	ศิลปะ (Arts)
X01/69	ภาษาและวรรณคดี (Philology (Language and Literature))
X70/99	นันทนาการ (Leisure)
Y	การสื่อสาร (Communication)
Z	สารนิเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ และจดหมายเหตุ (Information, Libraries and Archives)

ในการวิเคราะห์เนื้อหาบทความที่เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ใช้บัญชีคำ (Thesaurus) ที่กำหนดไว้ในหมวดต่าง ๆ ข้างต้น

การวิเคราะห์แหล่งอ้างอิง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งประเภทของแหล่งอ้างอิงออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งอ้างอิงปฐมภูมิ และแหล่งอ้างอิงทุติยภูมิ

1. แหล่งอ้างอิงปฐมภูมิ ได้แก่ บุคคล จดหมายเหตุ พงศาวดาร ศิลาจารึก ตันฉบับตัวเขียน ข่าวจากหนังสือพิมพ์ รายงานการขุดค้นทางโบราณคดี และวิทยานิพนธ์
2. แหล่งอ้างอิงทุติยภูมิ ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม ทำเนียบนาม บทความวารสาร และหนังสือ

- ในการกำหนดประเภทของแหล่งอ้างอิง ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารดังนี้
- มนวิภา ไชยพันธุ์. "การประเมินคุณค่าเอกสารทางประวัติศาสตร์ไทย"
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- เรณู ศรีสุนทร. "การวิเคราะห์หนังสือชุดประชุมพงศาวดาร"
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สมบูรณ์ แก่นตะเคียน. "การประเมินคุณค่าสิ่งพิมพ์เพื่อการวิจัยด้านขนบธรรมเนียม
ประเพณีไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

เมื่อกำหนดประเภทของแหล่งอ้างอิงในแบบบันทึกข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบ
บันทึกข้อมูล และแก้ไขปรับปรุง จากการทดสอบบันทึกข้อมูลพบว่า ในวารสารเมืองโบราณมีการ
อ้างอิงรายงานการขุดค้นทางโบราณคดี ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มรายงานการขุดค้นทางโบราณคดีขึ้น
เป็นแหล่งอ้างอิงปฐมภูมิในแบบบันทึกข้อมูล และเพิ่มหัวข้อสำหรับแหล่งอ้างอิงปฐมภูมิ และทุติยภูมิ
ประเภทอื่น ๆ ลงในแบบบันทึกข้อมูลด้วย เพื่อความสมบูรณ์ในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลทั้งหมดจากแบบบันทึกข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$P = \text{ค่าร้อยละ}$$

$$f = \text{ความถี่}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูล}$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะได้นำเสนอในบทต่อไป